

משרד החקלאות ופיתוח הכפר מחזור גינון קהילתי

גינה קהילתית - צורך שיוצר עוצמה

יוסי בן שחר

איך מתחילים ולמי פונים?

אתר משרד החקלאות - www.moag.gov.il - מספק מידע כללי ומקצועי בנושא הגינון הקהילתי.

יוסי בן שחר, רפרנט לנושא גינון קהילתי במשרד החקלאות, טל': 050-6241607, מייל: yosyb@shaham.moag.gov.il

יאיר קמייסקי, גיוינט ישראל, טל': 054-4554223

אתר הגיוינט ישראל:
www.jdc.org.il

אתר הגינות הקהילתיות:
community.gardens.israel@gmail.com

בלוג - התארגנות גינות קהילה בישראל:
israel-gardens.blogspot.com

אתר החברה להגנת הטבע:
www.teva.org.il

נשמח להפנות לאתרים נוספים בנושא.

הוצל"א שה"מ * עריכה: עדי סלוניקו * גרפיקה: לובה קמנצקי

למי מיועדת הגינה?

לכולם!
ילדים, נוער, מבוגרים וקשישים.

שלבים בהקמת הגינה הקהילתית - כיצד מקימים גינה?

1. אנשי השכונה מאתרים שטח שבו טמון פוטנציאל להקמת גינה קהילתית. ראשית, יש לבדוק את יעוד הקרקע בעתיד כדי לא להקים גינה בשטח המיועד לבנייה.
2. יש ליצור קשר עם הגורמים המוניציפאליים שהשטח בבעלותם (עירייה, מינהל קהילתי ועוד).
3. חשוב להכין תכנית לגינה בהתאם לרצון התושבים, ומומלץ להסתייע לשם כך בגופים כמשרד החקלאות ("סוף מעשה במחשבה תחילה!").

שיפור חזות הישוב

4. יש לקבוע מסגרת תקציבית בהתאם לתוכנית בתיאום עם העירייה או המינהל הקהילתי.
5. מומלץ להסתייע בגופים שונים לגיוס מקורות מימון (המשרד לאיכות הסביבה, העירייה, גיוינט ואף התושבים).
6. הקמת הגינה והפעלתה תיעשה על ידי התושבים.

זה נראה קל, אך זה לא כך תמיד. הקמת גינה קהילתית מחייבת התמדה ודבקות במטרה. יש למנות פעיל שיהיה האחראי, הרוח החיה והגורם המקשר בין התושבים, המינהל הקהילתי או המתנ"ס והרשות המקומית.

חשוב ביותר

למען הצלחת המיזם לאורך שנים חייבת להיות השתתפות מלאה של כל התושבים בכל השלבים: בתכנון, בביצוע ובתחזוקה.

סגנון הגינה הקהילתית

הגינה הקהילתית אמנם משקפת את פני האוכלוסייה שהקימה אותה - כמספר הגינות כך מספר הסגנונות, אך בכל זאת קיימים כמה אפיונים כלליים לגינה קהילתית כלהלן:

- 🌱 שטח בין בתים משותפים שטופח על ידי תושבים, כגינה, חורשה וכדומה.
- 🌱 גינה חקלאית - חלקות קטנות המושכרות לתושבים ע"י הרשות המקומית כחלקה חקלאית בתוך העיר, לצורכי גידולים לצריכה ביתית. במרבית המקרים מדובר בגידול אורגני.
- 🌱 גינה מעורבת - שטח המטופל בשותפות על ידי קבוצת תושבים ובו צמחי גן, פרחים, ערוגת ירקות ותבלינים ועצי פרי.
- 🌱 גינת מכלים - בבית משותף או בשטח ללא קרקע המטופל על ידי התושבים.

קהילה איכותית מעורבת

* הגינה מספקת את הצורך להתקרב לעבודת האדמה, צורך הטבוע בנו מבראשית (בריאת האדם וגן העדן), במיוחד באוכלוסיות עירוניות שהתרופף בהן הקשר בין האדם לאדמה.

* הגינה מאפשרת לימוד מעשי והעשרה בתחום האקולוגיה בכלל, ובגינון אקולוגי בפרט, כמו גידול ירקות, פירות, עשבי תבלין ומרפא, עצי נוי וגינון אורגני.

* הגינה משקמת ומטפחת שטחים עירוניים מוזנחים.

* הגינה יוצרת קהילה איכותית ומעורבת.

* הגינה מעודדת חשיבה ועשייה סביבתית מקיימת.

בנוסף לנתוני המחקר, אם נשאל כל אחד מיוזמי הגינה ומפעיליה, נקבל תשובות מגוונות ונוספות לשאלה מדוע התעורר הצורך בגינה קהילתית?

* הגינה משפרת את חזות פני השכונה ביצורה "ריאה ירוקה" באזור.

לימודי העשרה בגינון

ריאה ירוקה בשטח בנוי

שיקום וטיפוח שטחים מוזנחים

יוצרת הזדמנות לאינטרקציה חברתית חיובית בין אנשים מרקע שונה.

משפרת את חזות היישוב ואת תדמיתו ומעלה את ערך הנדל"ן המקומי.

משמשת מרכז לחינוך סביבתי מעשי לילדים, לנוער ולמבוגרים.

תורמת לסביבה בהיותה מפחיתה את כמות האשפה, מאפשרת מיחזור מים ומלמדת מנהגי חיים ידידותיים יותר לסביבה.

יוצרת הזדמנות לפעילות גופנית טיפולית משקמת, ומשמשת מקור הנאה לקשישים, נכים ומבוגרים.

מעודדת ומפתחת העצמה אישית וחוסר תלות בקרב אוכלוסיות חלשות.

יכולה להוות מסגרת מונעת עבריינות, אלכוהוליזם וסמים ומסגרת משקמת לעבריינים.

מעודדת ומשמרת את המגוון הביולוגי המקומי של בעלי חיים וצמחי מזון מסורתיים.

משפרת ומחזקת את הכלכלה המקומית (עוזרת לשמור את הכסף בתוך הקהילה).

מהי גינה קהילתית?

מסגרת המחברת בין התושבים לקהילה ולרשות המקומית במטרה לפעול יחד למען טיפוח שטח ירוק בקרבת ביתם.

מנתוני מחקר של ארגונים כמו הארגון האמריקני לגינות קהילתיות (American Community Garden Association) עולה שגינה קהילתית:

מגבירה את שביעות רצון התושבים מאיכות החיים בעיר או ביישוב.

חינוך סביבתי לילדים ולמבוגרים

פעילות גופנית מהנה